

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30.—
za pol leta . . . . . K 15.—
za četrt leta . . . . . K 7.50
za 1 mesec . . . . . K 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritičje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 42

Ptuj, 17. oktobra 1920

II. letnik

Koroška izgubljena?

Prinašamo tužno uradno obvestilo, da se je Koroška pri plebiscitu dne 10. t. m. z 22.025 glasovi proti 15.278 glasovi izrekla proti Jugoslaviji za Nemško Avstrijo. Koroška, zibelka Slovanstva, naj ostane še dalje v nemškem suženjstvu. Srce se krči vsakemu zavednemu Jugoslovanu, zlasti nam Slovencem o tej misli in to tembolj, ker se nam je mesece in mesece s širokoustnim kričanjem naznanjalo, da je naša zmaga na Koroškem sigurna. Sedaj zopet kričimo in se tolažimo, da smo bili pri plebiscitu ogoljufani in da smo podlegli nemškemu in italijanskemu nasilju. Je to slaba tolažba! Kdor se da ogoljufati, tega se navadno zasmehuje kot bedaka, kdor podleže nasilju, je slabši. Ali smo res manj premeteni kakor Nemci in Italijani? Ali se res ne more Jugoslavija kosati s slabotno Nemško Avstrijo? Poraz na Koroškem nam odkriva jasno, da je bila vsa naša dosedanja, zunanja, kakor notranja politika zagrešena. Na zunaj nam je primanjkovalo odločnosti, na znotraj pa smo se medsebojno razkosali v mlenkostnih strankarskih bojih in intrigah. Do veljave je prišel le oni, ki je znal bolj kričati: izgubili pa smo popolnoma smisel za resno narodno in gospodarsko delo.

Poraz na Koroškem nam prihaja v tem pogledu kot zasluženo plačilo. Upamo, da nas bo ta nesrečni slučaj, ki zadene v živo pred vsem nas Slovence, le iztrezil in spravil k pameti. Spoznati pa moramo, da se zgolj s kričanjem enakih neuspehov ne bomo obvarovali. Ne zadošča, da samo kričimo „Ruk švaba“, treba je vsestranskega smotrenega deia.

Pripovedka o fantu, ki je z mačkami oral.

Bil je oče, ki je imel tri sine. Ko so nekoliko odrastli, dal jih je v šolo. Najmlajši pa ni hotel hoditi v šolo in je rekel onima dveh: „Vidva, ki sta neumna, le hodita v šolo, jaz bom pa doma za pečjo z mačkami oral, pa mi bo zmerom dobro!“ Naredil si je plug in jarem, upregel je mačke in oral po peči. Onadva pa sta se mu smejala in v šolo hodila ter se prav dobro učila.

Pri tej hiši so imeli travnik. Ako so po dnevi krmo v kupe spravili, je po noči pa zmanjkala. Jedenkrat je oče rekel najstarejšemu sinu, da mora iti po noči krmo stražiti. Ti trije fantje pa so imeli mačeho. Je pa temu, ki je šel stražiti, napravila v torbo namesto kruha gnile klade, namesto vina vode. Je pa nesel s seboj, ker ni porajtal. Ko pride na travnik, misli malo jesti in piti, pa najde namesto kruha gnilo klado, namesto vina vode, trešči vse tja in gre domov leč na parmo. Zjutraj vstane, gre v hišo in oče ga vpraša: „Kako si stražil?“ Pravi: „Le mačeha naj gre stražiti; kakor mi je jesti dala, tako sem pa stražil.“

Drugi večer je oče ukazal srednjemu sinu travnik stražiti; mačeha mu je pa spet

Poguma ne izgubimo! Našim nemškim sodržavljanom sicer zopet raste greben, vse se bolj ali manj javno naše izgube. Odločen nastop slovenskih vrst v Ljubljani in Mariboru proti temu veleizdajniškemu razpoloženju naj naše Nemce podučijo, da hočemo z vso brezobzirnostjo uveljaviti svoje stališče. Slovenske-Koroške pa ne bomo nikdar žrtvovali propadli Avstriji.

Mirovna konferenca je Nemški Avstriji prisodila nemške okraje na Madžarskem. Tam se naj avstrijski Nemci iščejo svoje rojake. Avstrija še do danes ni imela moči, da bi uvedla upravo v teh ji priznanih Nemških okrajih. Česar tam ne more storiti, tega naj ne poskuša v Slovenskem delu Koroške. Slovenska-Koroška ostane naša, vključ vskemu plebiscitu in naša zahteva je, da se takoj po naši armadi vojaško zasede.

Slovenci smo z največjim navdušenjem in z največjo požrtvovalnostjo ujediniili s Srbi in Hrvati. Od ujedinjene države pa vsled tega tudi zahtevamo, da nastopi z vseni sredstvi proti temu, da se trga kos za kosom naše najlepše slovenske zemlje, del za delom našega najboljšega naroda. Tako smo vedno umevali ujedinenje in ga umevamo tudi danes.

Koroška torej za nas ni izgubljena!

Uradno obvestilo o izidu plebiscita.

LDU Celovec, 13. oktobra. Pri seji plebiscitne komisije, ki je vršila danes zvečer ob 22.30 in ki je bila zelo kratka, je predsednik komisije Peck proglasil rezultat plebiscita v koroški coni A, ki je nastopni: Rožek za Avstrijo 1980, za Jugoslavijo 2318, skupaj 4298 glasov; Borovlje za Avstrijo 6427, za Jugoslavijo 4981, skupaj 11408 gla-

tako napravila, kakor onemu: namesto kruha gnilo klado, namesto vina pa vode. On tudi ni nič doma pogledal, pride na travnik, misli malo jesti in piti, pa najde gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina, trešči vse tja in gre domov leč na parmo. Zjutraj pa gre oče vprašati: „Kako si kaj stražil?“ Pravi: „Naj le mačeha straži; kakor mi je dala jesti in piti, tako sem pa stražil!“

Tretji večer pa reče najmlajšemu sinu iti na travnik stražiti krmo. Mačeha mu napravi v torbo gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina; on pa je bil bolj prebrisan ter je doma pogledal, kaj mu je dala mačeha v torbo. Ko najde gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina, trešči to v bazo in reče: „Pojdi ti sama v krmo na travnik stražiti, da boš jedla namesto kruha gnilo klado in vodo pa namesto vina pila.“

Potlej mu je pač naložila v torbo kruha, mesa in vina. On je svoje mačke v drugo torbo pobral ter šel na travnik krme stražiti. Ko pride na travnik, leže na suho kopico krme.

Kmalu nato pride mesengast konj in reče fantu: „Ali smem malo jesti krme?“ Fant odgovori: „Le jej jo, saj je je dosti!“ Nato pravi konj: „Moraš iti s tega kupa, drugače ne smem jesti.“ — „No, če je tako, bom pa šel na drug kup“, reče fant. Ko se je konj najedel, rekel je: „Kaj ti bom dal

sov. Velikovec za Avstrijo 8306, za Jugoslavijo 2444, skupaj 10750 glasov. Pliberk za Avstrijo 5312, za Jugoslavijo 5535, skupaj 10847 glasov; skupaj za Avstrijo 22025, za Jugoslavijo 15278, skupaj 37303 glasov.

Avstrija ima torej 6747 glasov večine ali pa 59 odstotkov; na Jugoslavijo odpade 41 odstotkov oddanih glasov.

Na vprašanje, če je to oficijelni razglas, je predsednik to potrdil. Nato je podal naš zastopnik minister Jovanovič izjavo, da bo svojo vlado o tem obvestil in počakal njenege odgovora. Konstatira pa že sedaj, da je 15.278 Slovencev glasovalo za Jugoslavijo in da kraljevina SHS na te Slovence nikdar ne bo pozabila in jih tudi ne bo zapustila. Na to izjavo se je gospoda plebiscitne komisije čudno spogledala. Predsednik Peck je bil očitno razburjen in je izjavil, da bo prihodnja seja jutri ob 11. dopoldne.

VABILO

k seji

Izvrševalnega odbora JDS,

ki se vrši v četrtek, dne 21. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani na magistratu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o zunanjem in notranjem položaju.
2. Poročilo glavnega volilnega odbora.
3. Razgovor.

Radi važnosti poročil in razgovora prosimo za točno udeležbo.

Za načelstvo:

Prof. A. Jug.
tč. tajnik.

Dr. Vl. Ravnihar.
tč. predsednik.

zato, ker sem se najedel? Druzega ti nimam dati, kakor to mesengasto uzdo.“ Fant jo je vzel in hranil.

Čez nekaj časa pa je prišel drug sreberni konj in je rekel fantu: „Ali smem jesti tukaj malo krme?“ Fant mu je rekel, naj le je, kolikor hoče, na kar mu konj odgovori: „Moraš iti s tega kupa, drugače ne smem jesti.“ „No, če je tako“, pravi fant, „grem pa na drugi kup ležati.“ Ko se je konj najedel, reče: Druzega ti nimam dati za plačilo, kakor to-le srebrno uzdo, pa jo dobro hrani.“ Fant jo je vzel in jo je shranil.

Po kratkem odmoru pa pride čisto zlat konj in reče fantu: „Ali smem tukaj krmo jesti?“ In fant mu reče: „Le jej jo, kolikor hočeš, saj je imamo dosti.“ Konj pa mu odvrne: „Drugače ne smem jesti, kakor če greš s tega kupa“, na kar je šel fant na drugi kup ležati. Ko se je konj najedel, reče fantu: „Druzega ti nimam dati, kakor to zlato uzdo in kadar ti bo šlo trdo, spomni se mene in mojih bratov.“ Fant je vzel zlato uzdo in jo shranil, konj mu je pa izginil izpred oči.

Drugo jutro, ko pride fant v hišo, ga oče precej vpraša: „Kaj si bil na travniku na straži in kaj je?“ Fant pravi: „Nič druzega, kakor trije konji so prišli krme jest.“

Nadaljevanje sledi.

Iz zakona o volitvah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino kraljevine SHS.

(Nadaljevanje.)

Člen 31.

V Sloveniji in Dalmaciji, kjer so občine organizirane, toda njih občinski zastopi razpuščeni, sklepa o zahtevah, naj se volilni imenik popravi, gerent z dvema članoma dodeljenega mu sosveta, ki se določita z žrebanjem. Kjer ni takega sosveta, opravlja to delo pristojno okrajno sodišče.

V Medjimurju in Prekmurju sklepa o zahtevah, naj se abecedni volilni imeniki popravijo, pristojno okrajno sodišče.

Člen 32.

Kjer se v tem zakonu navaja prvostopno sodišče, se razumeva za krajine izvan Srbije in Črne gore prvostopno kolegialno (zborna) sodišče, za občinsko sodišče pa se umeva za dežele izvan Srbije in Črne gore občinski urad ali poglavarstvo mestne, trške ali kmetiške občine, v kolikor ne gre za sklepanje o popravkih abecednih volilnih imenikov. A posle, ki se tičejo sklepanja o popravkih abecednih volilnih imenikov, opravlja v krajinah izvan Srbije in Črne gore, kjer so občine organizirane ter imajo občinske odbore, občinski predstojnik (načelnik, knez) ali njegov namestnik skupno z dvema občinskima svetovalcema, ki ju izvoli občinski odbor.

Člen 33.—43.

vsebujejo določila o kandidatnih listah. Ker nas ta za enkrat še ne zanimajo, jih objavimo v izvlečku pozneje.

Člen 44.—48.

govore o volilnem materialu, škrinjah, kroglicah itd. Škrinjice morajo biti napravljene tako, da se spuščanje kroglice vanje ne vidi in ne sliši. Kroglice morajo biti vse enake in iz gume ali drugega prikladnega materiala.

Člen 49.

Volilci smejo glasovati vsak samo po enkrat, samo osebno, samo na volišču svoje občine in samo za potrjene kandidatne liste.

Člen 50.

(Volišča.)

V volilnem okrožju mora biti volišče v poslopju občinskega urada; če pa je to poslopje neprikladno ali če se vrši glasovanje na več krajih, se morajo volitve vršiti v šolskem ali drugem poslopju, ki ga občinski urad določi za to. Nikakor pa se glasovanje ne sme vršiti v prostorih, ki so namenjeni bogoslužju.

V občinah, ki imajo nad 800 volilcev, se mora glasovanje vršiti na več krajih po oddelkih, kakor pač volilci prebivajo; toda vsak oddelek tvori eno volišče.

Če pa so hiše v eni občini zelo daleč od poslopja, kjer bi se moralo vršiti glasovanje, tako da bi bilo volilcem težko priti na volišče, sme državni odbor tudi manjše občine razdeliti na oddelke.

Volišče in poslopje, kjer se bo glasovalo, mora občinski urad objaviti najmanj deset dni pred volitvami.

Kjer so občine male, sme državni odbor, če je to potrebno, odrediti za dve občini samo eno volišče; toda tedaj ne sme biti nego 800 volilcev združenih v eno volišče.

Istovčasno, ko občinski uradi prvostopnemu sodišču predložijo abecedne volilne imenike v zmislu člena 21. v odobritev, morajo tudi svoji pokrajinski vladi oziroma v krajinah, kjer je ni, ministrstvu za notranje zadeve predložiti poročilo, koliko volilcev je v vsej občini vpisanih v volilni imenik in koliko bi bilo potemtakem treba v tej občini določiti volišč. Pokrajinske vlade, oziroma ministrstvo za notranje zadeve, morajo takoj, ko se jim predloži ta poročila, državnemu odboru predlagati število volišč v dotični občini. Če bi državni odbor določil več ali manj volišč;

nego bi bilo v dotični občini sestavljenih in prvostopnemu sodišču v potrditev predloženih abecednih volilnih imenikov za dotično občino (člen 21.), mora dotični občinski urad v treh dneh po prejetem poročilu o tem prvopredložene volilne imenike preurediti po sklepu državnega odbora ter jih predložiti prvostopnemu sodišču, da postopa po členu 21.

(Nadaljevanje sledi.)

Gospodarstvo.

Tovarna za lesene žeblice ustanovi v Slovenski Bistrici uprava posestev grofa Attemsa. To bo v tem mestecu že druga tovarna za omenjeni predmet.

Kupčija sadja v mariborski okolici se je zadnje čase lepo razvila, ker so prišli kupci iz Banata, Slavonije, Dunaja, Nemčije in celo iz Nizozemske. Dočim se je do zadnjega časa plačevalo najboljše sadje komaj kilogram po 1 K, so sedaj narasle cene na 2 do 3 K za kilogram.

Cene žitu in moki v Banatu so zopet poskočile. Za pšenico se zahteva od 830 do 870 kron, za rž od 570 do 580 kron, za ječmen od 450 do 490 kron, za oves od 220 do 240 kron za 100 kg. Moka št. 1 velja kilogram od 13 do 13.30 kron, moka za kuho od 12 do 12.30 kron, krušna moka pa 11 K.

Pivovarne v Jugoslaviji. V naši državi imamo 42 pivovarn, ki so pred vojno izdelovale 750.000 hl piva. Snujeta se dve veliki novi pivovarni, in sicer v Zagrebu, kjer jo ustanovi gostilničarska zadruga, in v Mostaru, kjer jo ustanove s češkim kapitalom.

Novo sadjarske in vinarske šole na Hrvatskem se ustanove v najkrajšem času. V ta namen se vzamejo potem agrarne reforme pripravna veleposestva, kar se je že zgodilo za tako šolo v Novem, ki ima 30 oralov sveta.

Pridelek tobaka v Hercegovini se ceni letos na 20.000 (lani 18.000) centov. Nasajenega je bilo letos izredno mnogo tobaka, toda uničila ga je suša.

Žita za Avstrijo. Nemška Avstrija je letos nakupila od Jugoslavije, Bolgarije in Rumunije 56.100 vagonov žita ter plačala zanj okoli 5 milijard kron. Kaj bi bilo z Nemci brez naših žitnic?

Drobiž iz lesa je založila nemška občina Hadersfeld, ker primanjkuje kovin in papirja.

Za pregled carinskega poslovanja, proti kateremu je toliko pritožb, bo sestavil finančni minister posebno komisijo, ki bo pregledovala carinsko poslovanje. Nastavijo se tudi potujoči carinski nadzorniki, ki bodo sprejemali pritožbe strank.

Dohodki nove trošarine so proračunjeni za dobo prvega leta tako-le: pri sladkorju s 480 milijoni, pri alkoholu s 320 milijoni, pri pivu s 128 milijoni, pri žganju s 48 milijoni, pri kavi s 96 milijoni kron itd. Vsi dohodki trošarine so proračunjeni na 1 milijardo in 12 milijonov kron.

Izvoz naših žrebet. Za okrepitev naše valute je dovolil ministrski odbor, da se sme iz naše države izvoziti 500 žrebet iz leta 1918. in 1000 žrebet iz let 1919. in 1920.

Cene vinu. Inozemci povprašujejo le po starem vinu, ki ga je že malo. Za novo vino še ni pravega povpraševanja, ker se splošno pričakuje, da bodo cene padle. Ker je letošnji pridelek izboren, naj bi ga vinogradniki, ki nimajo sile za denar, držali, da se nastavijo prave cene. V Istri in na Primorskem so cene trdne. V Istri so prodajali grozdje 100 kg po 60 do 100 lir. Dalmatinsko novo vino se prodaja v Trstu postavljeno liter po 10 kron. Dolenjsko vino ima od 16 do 22 stopinj sladkorja ter se prodaja po 10 do 14 kron liter.

Izvoz vina je še vedno nemogoč vsled velike razlike v tujih valutah in visoke izvozne carine. Na Češkem se prodaja dobro vino hektoliter po 1500, na Dunaju pa po 1550 naših kron, dočim imajo pri nas in na Hrvatskem nekoliko dobra vina ceno od 1600 do 1800 kron, mošt pa po 1000 kron za hek-

toliter. Hektoliter banatskega vina velja na mestu (v Vršču) od 1200 do 1500 kron. — V Italiji so pridelali letos 10 milijonov hektolitrov vina več, kot lani ter se tam prodaja dobro vino hektoliter po 900 naših kron. Za našo vinsko trgovino se potemtakem ne odpira ugodna bodočnost.

Sladkor. Poročila iz Češkoslovaške glede sladkorne letine so prav ugodna. Tudi Nizozemska in Belgija bosta imeli sladkorja za izvoz. Na Angleškem padajo cene sladkorju, istotako v Ameriki. V Nemčiji je pridelek sladkorne repe dober. Cena sladkorju bo od 4 do 4.50 mark.

Izvoz suhega sadja je prost. Plačati je treba 40 kron izvozne carine za 100 kg.

Monopolna uprava in tobak. Monopolna uprava v Beogradu se je šele sedaj, ko so začeli tobak spravljati, spomnila, da se bodo potrebovala zanj velika skladišča, ki so jih začeli z vso naglico graditi. Bati se je, da bodo velike množine tobaka segnile, preden pridejo pod streho.

Trgovski promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Lani se je uvozilo k nam iz Češkoslovaške blaga za 168 in pol milijona, od nas pa se ga je izvozilo za 243 milijonov kron.

Naš trgovski promet s Čehoslovaško. Češkoslovaška delegacija je prejšnji mesec posredovala pri naših prometnih oblastih in dosegla marsikatero izboljšavo in ugodnosti. Zlasti je upati, da se izboljša tudi carinsko postopanje. V Mariboru se že vidi to izboljšanje, promet se sedaj vrši mnogo hitreje in točneje. To izboljšanje bo imelo velik vpliv na povzdigo našega trgovskega prometa s Čehoslovaško. Nabava blaga, zlasti tekstilnih potrebščin in manufakturne robe naravnost iz Čehoslovaške je bila dosedaj radi neverjetno počasnega prometa zelo ovirana. Vsled težav v direktnem prometu se je pri nas kupovalo češko blago s posredovanjem avstrijske trgovine, da, celo preko Italije. Sedaj bodo vozili direktni vlaki iz Češke v Jugoslavijo. Avstrija jih mora dopuščati po mirovni pogodbi. Zato je pričakovati, da bodo naše kupčijske zveze s Čehoslovaško hitro oživele. Čehoslovaška ima dobrega blaga, tudi cene bodo za nas ugodnejše, kakor pri italijanskem blagu, ki smo ga kupovali le v največji zadregi. Nadejati se je, da bodo nove prometne uredbe ugodno vplivale tudi na cene manufakturnega blaga. Pri uvozu blaga iz Čehoslovaške v Jugoslavijo se zaračunava carina po minimalnih tarifnih postavkah.

Carinstvo je pri nas tista naprava, ki predstavlja balkanski uradniški sistem in ki daje največ upravičenega gradiva hujskačem proti državnemu edinstvu in proti bratski slogi s Srbi. Zato je nujno potrebno, da dobijo pokrajine odločilno besedo pri carinarstvu.

Dohodki naše carine. Naš uvoz leta 1919. je znašal 2 milijardi 982 milijonov 607.000 dinarjev, v prvi polovici leta 1920. pa 1 milijardo 850 milijonov 164.000 kron.

Vino. Ljutomersko-ormoške gorice, začetkom oktobra 1920. Danes se že ima pregled čez kvantitete in kvalitete vina v tem vinskem okolišu Slovenije. Kvantitativno se sme računati povprečno na 8—10 hl na ha, torej še nekoliko manje kakor lani, ko se je računilo vsaj na 10 do 12 hl. Kvaliteta pa je zelo različna, ker so vinogradniki različno brali. Vinski mošt je kazal v tednu 12.—18./9. 15—17 stopinj sladkorja po klosterneuburški tehtnici; izredno lepo in toplo vreme je povzdignilo moštne sladkor na 17—19 stopinj v prihodnjem tednu. Kdor pa je začel brati po 27./9. je imel 18—21 stopinj sladkorja pri povprečnih sortah. Sortirana vina so kazala v zadnjem tednu minulega in v začetku sedanjega mesca: Burgundec 21—23 stopinj, Rulandec 22—24 stopinj, Muškat silvanec 21—23 stopinj, Laški rizling 19—22 stopinj, Mali rizling 21—23 stopinj, Mozler 19—21 stopinj. Ta vina bodo izvrstna; kakor vse kaže, ne bodo zaostala za l. 1917. Sigurnih cen še ni! Manjše partije se kupujejo po 11—14 K za l.

Vino l. 1920. Gradacija letošnjega mošta, branega zadnje dni septembra in prve dni

Dopisi.

Položaj ptujskih trgovskih nastavljenecv.

Vsem uradnikom se je vsled še vedno naraščajoče draginje draginjska doklada precej povišala, s katerim bi mogli stanovsko primerno izhajati. Kje pa so trgovski nastavljeneci, od katerih se v največ slučajih zahtevajo tudi zmožnosti kakor od uradnika, ki pa morajo vsled malega plačila v badi živeti, medtem ko draginja potrebnih stvari vedno raste. V marcu tega leta od trgovskega gremija dovoljene minimalne plače nikakor ne zadostujejo za današnje življenje, vsled česar so trgovski nastavljeneci primorani že prihodnje dni predložiti trgovskemu gremiju zopet nove zahteve ter upajo, da bodo trgovci tudi takrat uvideli položaj trgovskih nastavljenecv. Živila in razne druge potrebščine so se od zadnjega poviška plače za 50 do 100% podražile. Če je trgovcu mogoče razne neupravičene davke v blago vkalkulirati, mu bo tudi mogoče par odstotkov za svoje sotrudnike vračunati. Nedeljski počitek se je ptujskim trgovskim nastavljenecem čisto krivično odvzel ter jim zato popoldan pondeljka pustil prost. Ta naredba se skoro pri nobenem trgovcu ne drži ter se čutijo radi tega nastavljeneci nasproti svojim tovarišem v Mariboru, Celju in Ljubljani prikrajšani, kar upravičeno nezadovoljnost povzroča. Tudi se trgovine čisto različno odpirajo ter bi bila dolžnost oblasti, da za enakost in točnost odpiranja trgovin skrbi. Mislimo tudi, da bi bilo mogoče, da se v zimskem času, to je od 1. oktobra do 30. aprila ob nedeljah trgovine zaprto držijo namesto prostega popoldne pondeljka, sicer bi bili primorani se obrniti na vlado, da izda naredbo, da bodo namesto nedelje, pondeljek popoldan trgovine zaprte. Lez obojestranskim zaupanjem uvidjevanjem in popustljivostjo se lahko povoljno delo doseže, sicer se pa razmerje med delodajalci in delojemalci vedno bolj poostri, kar ne bi k dobremu peljalo. Tudi glasovi zadovoljnih nastavljenecv pri blizajočih se volitvah bodejo dobro rabljivi.

Vinska trgatev, katero smo priredili v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam dne 2. oktobra t. l. v Društvenem domu v Ptuj, se je pohvalno obnesla, čisti dobiček je 2900 K. Zategadelj izrekamo najiskrenejšo hvalo gosp. Djeločeviću kot pokrovitelju ter vsem tistim, ki so v to svrhu bodisi v denarju ali v blagu prispevali, tako tudi vsem sodelovalcem in sodolovalkam, kakor tudi vsem udeležencem. Obenem si dovolimo povabiti p. t. občinstvo na vse prihodnje prireditve, katere bodo v prid voj. inv. prirejene. Poverjeniški odbor sploš. org. voj. invalidov.

Dijaška kuhinja v Ptuj. Občni zbor te kuhinje se je vršil v sredo 13. oktobra. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je preteklo šolsko leto dobivalo obed po 35 dijakov. Nekteri so med letom odšli. Vzdrževanje Dijaške kuhinje je zahtevalo dosti denarja. Porabilo se je za to 17.978 K. Odbor je bil izprva v veliki zadregi, odkod dobiti toliko vsoto. Ali naklonjenosti oblasti in požrtvovalnosti posameznikov se imamo zahvaliti, da se je nabrala potrebna vsota. S priznanjem in hvaležnostjo so se imenovali oni mnogobrojni dobrotniki, ki pomagajo vzdrževati kuhinjo in lajšati bedo učeče se mladine. Naj bi ostali tudi zanaprej naklonjeni društvu. Dosedanji odbor se je izvolil tudi za to šolsko leto. V njem so: odvetnik dr. Fr. Jurtela, predsednik, prof. Anton Kolarič, tajnik, prof. dr. Jos. Komljanec, blagajnik, Fr. Toplak, predsednikov namestnik, odvetnika dr. Tone Gosak in dr. Tomaž Horvat, odbornika.

Koncert. V pondeljek, dne 18. oktobra t. m. ob 20. uri se vrši v dvorani društvenega doma v Ptuj, že naznanjeni koncert godalnega kvarteta Zika s sledečim sporedom: 1. J. Haydn, Godalni kvartet D moll. 2. Rimsky Korsakov, A. Liadov, A. Borodine in A. Glazonnov Godalni kvartet B dur na thema B la f. 3. E. Grieg, godalni kvartet G mol. Predprodaja vstopnic v pondeljek 18. t. m.

med 13. in 14. uro v Narodnem domu. Pričakujemo obilen obisk. Opozarjamo, da se bodo vrata dvorane med posameznimi točkami zaprte in je ta čas vstop zabranjen.

Naklonitve ustavljene. Ministrstvo financ je odredilo z odlokom Dr. Br. 90-068 z dne 9. julija 1920, da je ustaviti izplačilo naklonitev po zakonu z dne 29. marca 1918, drž. zakonik št. 119. Ker predvideva nova „Uredba o začasni pomoči invalidom, vdovam in sirotam“, ki izide v kratkem, državno pomoč (pokojnino, preskrbo), tudi nekaterim osebam, ki po dosedanem zakonu niso imele te pravice, naj vložijo pri pristojnem občinskem uradu prošnjo za odmere pokojnine vse one osebe, ki jim bo sedaj ustavljena naklonitev in so mnenja, da imajo pravico do državne preskrbe. Po 1. juliju 1920 izplačane naklonitve bodo odtegnjene prilikom odmere in izplačevanja novih preskrbnin. Občinski uradi vpošljejo zbrane prošnje poverjeništvu za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo (invalidski oddelk) v Ljubljani. Istočasno je sporočilo ministrstvo za finance, da se ukinejo glasom odloka Dr. Br. 69742 tega ministrstva podpore za družine mobiliziranih in ujetih vojakov po zakonu z dne 27. julija 1917, drž. zakonik št. 313. Družine onih vojnih ujetnikov, ki se še niso vrnili, naj vložijo istotako prošnjo za odmero in nakazanje preskrbnine.

Politične vesti.

Mala antanta — peterozveza. Romunski državniki delajo na to, da bi se iz male antante razvila petero-zveza (Romunija, Grška, Češkoslovaška, Jugoslavija in Poljska). Ta zveza bi segala od Baltičkega do Sredozemskega morja. Avstrija in Madžarska bi bili sprejeti v zvezo šele tedaj, ko bi izpolnili mirovne pogoje. Nova peterozveza bi gledala na to, da se mirovne pogodbe natančno izpolnijo. Ustanoviti pa bi se morala ta zveza še preje, preden bi se Nemčija in Rusija zopet okrepili. V odkritosrčnost romunskih načrtov ne moremo prav verovati, ker sta baš prejšnji teden rumunski in italijanski ministrski predsednik v Rimu prisegala večno zvestobo med Italijani in Romuni.

Razno.

Na kmetijski šoli v Št. Juriju pri Celju se je pojavil legar, vsled česar so odpovedani šesttedenski poučni tečajji za učiteljice.

Zanikerna carinarna. V Celju sta stala na kolodvoru dva vlaka soli iz Nemčije že nad teden dni (morda stojita še danes tam!) ter čakala na zacarinjenje, dasi bi se bilo to lahko zgodilo v nekaj minutah. Med tem se je nabralo stojnine že nad pol milijona kron. Kdo bo plačal? Kmet in delavec!

Bivši cesar Karel se pogaja v Švici z odposlanci madžarske narodne obrambe, ki mu prigovarjajo, naj pride na Madžarsko, da zasede prestol. Ker pa bi se moral Karel zavezati, da brez privoljenja madžarskega parlamenta ne sprejme nobene druge krone, zato je odgovoril, da se ne odreče svojim cesarskim in kraljevim pravicam na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije. Baje je tudi papež odločno na Karlovi strani ter je z njim v stalni zvezi. To nam marsikaj pojasnuje glede domačih razmer.

Manipulacija s slabo pšenico in moko. Ljubljanski veletržec Ivan Knez je spomladi naročil v Srbiji 235.000 kg z grahorjem in drugim smetjem pomešane pšenice, jo dal zmleti in jo prodajal manjšim trgovcem in pekarnam. Sedaj je bil obsojen zaradi tega na 10 tednov zapora in 1000 K globe. Obsojenih je bilo nadalje tudi več trgovcev in pekarnarjev na 1 do 3 tedne zapora in na primerne globo.

Izvoz petroleja iz Rumunske je prost. **Potovanje v Bosno in Hercegovino** je brez policijskega dovoljenja zabranjeno.

oktobra, kaže isti rezultat kakor l. 1917. Dobrota pa bo odvisna od kisline. Ta se bo pokazala po pretoku. Do danes je sigurno samo to, da bo letošnji vinski pridelek prekosil onega iz l. 1918 in 1919. Ravno letos se pogreša pomanjkanje strokovnih vinskih preizkušelj, ali v slučaju, da so se izvršile na naših vinorejskih šolah in kemičnih preizkuševališčih, obelodanjenje istih ob pravem času.

Italijanski vinski trg. Bratva v Italiji je srednja, kvaliteta povsod dobra, gradacija višja nego lani. Prve kupčije so se sklenile po 12—13 lir za stopnjo sladkorja, kmalu pa so cene poskočile na 15—17 lir. Kakor poroča „Giornale vinicolo italiano“ je dognala uradna statistika, da se bo v Italiji pridelalo 64 milijon q grozdja. Ker se 2 milijona centov porabi za direktni konzum, bo to grozdje dalo približno 42 milijon hl vina. (1 q = 68 l.) — Ta račun pa se je sestavil začetkom avgusta in je zato previsok. Bratva se je izkazala precej manjše kvantitete.

Vinska letina na Francoskem bo dala letos okoli 5 mil. hl manj ko lansko leto.

Volilno gibanje.

Iz Vurberga. Mogel sem biti priča zelo velike komedije. Samostojneži so napravili shod, na katerem sta govorila gosp. Simonič in Dobnik. Prišli so tudi trije radovedni, dobro podučeni klerikalci, kateri so hoteli imeti svojo besedo. Samostojneži so tudi radi pustili besedo klerikalnemu govorniku Rašlu. H koncu je svetohlinski potegnil rožnivenec iz žepa, češ delajmo za vero. Govornik Simonič je pa ravno pokazal rožni venec in se izjavil, da mi delamo za kršansko vero in zraven tega še za naše življeje. Navzoče ljudstvo je začelo klicati in vpiti „Živela Samostojna!“ Klerikalni nastavljeneci so morali enoglasno potegniti.

Poziv slovenskih kmetov. Načelstvo Samostojne kmetijske stranke je poslalo vodstvom demokratske in klerikalne stranke poziv, v katerem izjavlja, da ne želi volilnega boja med strankami in ne boja med kmeti in meščani. Stoji na načelu: kmetijski mandati, kolikor jih pripade kmetom po številu kmečkega prebivalstva, gredo kmetom, ki si bodo izbrali kandidate iz svoje srede, na meščansko prebivalstvo pa odpadejo na Štajerskem 4, na Kranjskem 2 mandata (izven Ljubljane.) Zato predlaga SKS, naj dobi kmet splošne, meščanstvo pa inteligenčne mandate. Predlaga obema drugima slovenskima strankama, naj se tekom 8 dni izjavita, če se hočeta na tej podlagi z SKS pogajati. — Poziv je vsekakor zanimiv političen dokument in se nanj še povrnemo.

Volitve so tu. Pride v spovednico kmet, ki je pred svetovno vojsko bil najzanesljivejši pristaš Koroškeve stranke. Spoveduje se in ko konča, pravi župnik:

„Ali drugega nič?“

„Nič več ne vem!“

„Ali res ne?“

„Res ne!“

„Kaj pa pohujšanje? Ali pohujšanja ni v hiši?“

„Pohujšanje? V moji hiši? Res ne vem, častiti gospod!“

„Kaj pa „Nova Doba“ in „Domovina?“ To so vendar brezverski listi! Ali to nemara ni pohujšanje?“

„Vedno vse prečitam v obeh listih, pa nič ne najdem proti veri!“

„Jaz pravim: „To sta brezverska lista in dokler sta v hiši, ne dam odveze!“

„Jo pa sami obdržite! Pa ne bom več prišel sem! Bom pa raje drugič šel v gostilno in spil liter vina!“

In kmet je odšel ter se ni več vrnil. Nisem vpraševal, ali je ta slučaj župnika spametoval ali ne. Brezdvomno pa nam to dokazuje, da je naše ljudstvo danes drugo, nego je bilo pred vojsko.

MESTNI KINO - PTUJ.

Prednaznanilo.

Uljudno naznanjam, da bodem v **SOBOTO**, dne

16. oktobra 1920

prišel s kino-predstavo v Mestnem gledališču.

Predstave bom dajal z najnovejšimi in najlepšimi filmi.

Vse predstave bom naznanil s posebnimi plakati teden dni naprej.

Za obilno udeležbo se priporoča

Mihael Murko, podjetnik.

Starejša pridna dekla

se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji. Plača po dogovoru. **Gostilna Stanitz, Breg pri Ptuj.**

Samsko gospodinjo

za vinograd išče **Ussar-Hutter, Ptuj.**

Ena vprezna lahka fina napolkrita kočija je na prodaj. Naslov pove uprava tega lista.

Stavbinska družba Treo & drugi se priporoča.

SVARILLO!

Kleparski mojster **Alojz Majcen** s tem naznanja, da ne plača nobene kakoršne koli denarne stvari, katero bi njegova nekdanja žena **Ana Majcen** na moje ime kjer koli povzročila. — Ona sama je pred devetimi leti najno zakonsko zvezo pustila razbiti in nema zdaj do mene v nobeni stvari nikoršne pravice.

Alojz Majcen

kleparski mojster, Ptuj.

Naznanjam

cenj. občinstvu, da sem svojo delavnico predstavil v Krekovo ulico števil. 1 (poprej sedlar Vaupotič) in bodem svojim odjemalcem kolikor mogoče po najbolj solidnih cenah postregel.

S spoštovanjem **Anton Kuhar, čevlj. mojster.**

Želi se kupiti obnošen

zimski površnik

Natančneje se izve pri upravi lista.

Gospa Gregorec v Ptuj,

Vseh svetnikov ulica priporoča cenj. občinstvu svojo zajeterkovalnico z dobrim vinom.

Prva jugosl. tovarna za usnje in čevlje

d. d. Breg pri Ptuj

naznanja, da je izročila izključno prodajo svojih izdelkov, namreč gamaš in torbic ter drugega galanterijskega blaga

tvorni čevljarski zadrugi v Ptuj.

Zgodno zimo bomo dolili letos, trdijo stari kmečki možje. Lastavice so odšle zgodaj od nas, jesen je nastopila z zgodnjim hladom in ptiči se umikajo iz gozdov k človeškim domovom.

Popis živine in vozil se bo po naredbi vojnega ministra začel nadaljevati s 14. oktobrom. Žigovanje živine je sedaj odpravljeno. Popis se vrši po možnosti v vsaki občini posebej. Popis je potreben radi vojaške razvidnosti, da se dobi pregled o živini in vozilih, ki bi se v slučaju mobilizacije mogla uporabiti v vojaške namene. Taki popisi so se vršili tudi v prejšnji državi.

Koliko papirnatega denarja imajo v Avstriji? Avstrija pokriva svoje izdatke mnogo z novimi novci. Januarja t. l. je imela Avstrija 12 milijard, koncem junija 16.4 milijard in sedaj še za 22 milijard bankovcev. V zadnjih 2 tednih so izdali za 2 milijardi novih bankovcev.

Avtomobilna nesreča pri Višnji gori. V petek, 8. oktobra se je peljalo več Hrvatov v avtomobilih oa Koroško k plebiscitu. V prvem avtomobilu se je vozil zagrebški trgovec Zvonimir Biljan. Pri Višnji gori je zavozil njegov vcz na napačno pot. Ko ga je hotel obrniti, se je preobrnil in pokopal pod seboj Biljana. Ko so sledeči avtomobilisti dvignili avtomobil, so našli Biljana mrtvega. Prepeljali so ga v Ljubljano, od tam pa v Zagreb.

Cena poštne vrednostnic. Izza dne 1. oktobra 1920 bodo veljale: 1. navadne dopisnice v notranjem prometu 15 par; 2. odprte dvojnate dopisnice (s plačanim odgovorom v notranjem prometu) 30 par; 3. uradne dopisnice, 25 komadov, 95 par; 4. poštne nakaznice in potrdilne nakaznice k vplačanim brzojavnim nakaznicam 10 par; 5. navadne poštne spremnice 20 par; 6. povzetne poštne spremnice v notranjem ali mednarodnem prometu 40 par; 7. uradne poštne spremnice, 25 komadov, 1 dinar 90 par; 8. naročilne liste k poštnim nalogom 10 par; 9. ovitki k poštnim nalogom 20 par; 10. carinske deklaracije 10 par; 11. denarni ovitki 25 par; 12. predajne knjige: velike 5 dinarjev 50 par, male 4 dinarje 50 par; 13. prejemalne knjige 3 dinarje 50 par; 14. brzojavne golice 5 par; 15. golice k brzojavkam na obračun 20 par; 16. sprejemni listi k brzojavkam 10 par; 17. davčne plačilne liste 15 par.

Brezposelnih delavcev je v Nemčiji 421.000, izmed njih samo v Berlinu 46 odstotkov.

Oddaja živine. Reparacijska komisija je naznanila nemški vladi, da mora Nemčija izročiti na račun vojne odškodnine 800.000 glav goveje živine in 150.000 konj.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golažen mora poginiti ako porablja te moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek za uši v obleku in perilu 10 in 20 K, proti mravljam 10 K, proti ušem pri perutnini 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, mazilo proti garjam 12 K. Pošilja po povzetju **Zavod za eksport M. JÜNKER, ZAGREB 112, Petrinjska ulica 3.**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

PODRUŽNICE v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴